

ZAKON O PROMETU OTROVA

Sl. list SFRJ br. 13/1991 i Sl. list RBiH br. 8/1993 – dr. uredba

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Radi zaštite života i zdravlja ljudi, zaštite životne sredine od štetnog djelovanja otrova i sprečavanja zloupotrebe otrova, promet otrova i nadzor nad prometom otrova obavljaju se pod uslovima određenim ovim zakonom.

Član 2

Pod otrovima, u skladu s ovim zakonom, podrazumijevaju se supstance prirodnog ili sintetičkog porijekla i preparati proizvedeni od tih supstanci koji, uneseni u organizam ili u dodiru s organizmom, mogu ugroziti život i zdravlje ljudi ili štetno djelovati na životnu sredinu.

Pod prometom otrova, u skladu s ovim zakonom, podrazumijevaju se opremanje otrova, skladištenje, uvoz, izvoz, prodaja i svaki drugi način stavljanja otrova u promet.

Pod zaštitom životne sredine od otrova, u skladu s ovim zakonom, podrazumijeva se zaštita vazduha, vode, zemljišta, ljudske i stočne hrane i biljnog i životinjskog svijeta.

Član 3

Otrovi se mogu stavljati u promet i koristiti ako je toksikološkom ocjenom ovlaštene organizacije društvenih djelatnosti utvrđeno da njihovo korištenje u namijenjene svrhe i na određen način nije štetno za zdravlje ljudi i da ne djeluje štetno na životnu sredinu.

Otrovi se ne mogu stavljati u promet ni koristiti dok se ne razvrstaju prema stepenu otrovnosti.

Član 4

Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, zabranjuje se promet i korištenje:

1) aldrina, dieldrina, heksahlorbenzena, heksahlorcikloheksana (tehnički), heptahlor, hlordana, hlordimeforma, leptofosa, natrijum-fluoracetata, olovnog arsenata i preparata proizvedenih od tih supstanci;

2) benzena i preparata u kojima sadržaj benzena iznosi više od 1% zapremine;

3) drugih otrovnih supstanci i preparata proizvedenih od tih supstanci, koje rješenjem odredi funkcioner koji rukovodi saveznom organom uprave nadležnim za poslove zdravstva.

Rješenje iz stava 1. tačke 3. ovog člana objavljuje se u "Službenom listu SFRJ".

Član 5

Zabranjen je promet i korištenje supstanci i preparata proizvedenih od supstanci koje se, u skladu s ovim zakonom, smatraju otrovima, ako je korištenje tih supstanci, odnosno njihovih preparata zabranjeno u zemlji proizvođača.

Zabranjuje se promet otrova za koje se u toku korištenja utvrdi da su štetni za zdravlje ljudi, odnosno da štetno djeluju na životnu sredinu.

Član 6

Funkcioner koji rukovodi saveznom organom uprave nadležnim za poslove zdravstva rješenjem zabranjuje promet otrova iz člana 5. ovog zakona.

Rješenje iz stava 1. ovog člana objavljuje se u "Službenom listu SFRJ".

Član 7

Prometom otrova mogu se baviti preduzeća, odnosno druga pravna lica (u nastavku teksta: organizacije koje se bave prometom otrova) pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Član 8

Otrovi se mogu stavljati u promet samo u originalnom pakovanju proizvođača otrova/u količinama prilagođenim najčešćim potrebama potrošača.

Član 9

Otrovi koji se stavljaju u promet moraju biti označeni u skladu s odredbama ovog zakona i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Član 10

Zabranjeno je reklamiranje otrova na način koji bi potrošače mogao dovesti u zabludu u pogledu sastava, namjene ili djelovanja otrova, kao i označavanje da otrovi nisu štetni za zdravlje ljudi, odnosno za životnu sredinu.

Član 11

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na lijekove koji sadrže otrove i na otrove koji se upotrebljavaju u laboratorijske i naučnoistraživačke svrhe, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Član 12

Pojedini otrovi iz člana 4. ovog zakona mogu se upotrebljavati u industrijskoj proizvodnji, u skladu sa propisima koje donosi funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove industrije u sporazumu sa funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva.

Član 13

Organizacije koje se bave prometom otrova moraju, pored opštih uslova predviđenih propisima za odgovarajuće organizacije, ispunjavati i posebne uslove određene ovim zakonom.

Član 14

Otrovi koji se, u skladu s ovim zakonom, mogu stavljati u promet razvrstavaju se, prema stepenu akutne i hronične opasnosti po zdravlje ljudi i srednjoj smrtnoj dozi za laboratorijske životinje (oralna LD-50), zavisno od oralnog, inhalacionog djelovanja ili djelovanja otrova preko kože, u Grupu I, Grupu II i Grupu III.

U Grupu I spadaju otrovi čija srednja smrtna doza (LD-50), unošenjem u želudac pacova, iznosi do 25 mg/kg; nanošenjem na kožu pacova ili kunića, iznosi do 50 mg/kg; udisanjem kod pacova (LC-50) iznosi do 0,5 mg/l vazduha u toku četiri sata.

U Grupu II spadaju otrovi čija srednja smrtna doza (LD-50), unošenjem u želudac pacova, iznosi preko 25 mg/kg do 200 mg/kg; nanošenjem na kožu pacova ili kunića iznosi preko 50 mg/kg do 400 mg/kg; udisanjem kod pacova (LC-50) iznosi preko 0,5 mg/l vazduha do 2 mg/l vazduha u toku četiri sata.

U Grupu III spadaju otrovi čija srednja smrtna doza (LD-50), unošenjem u želudac pacova, iznosi preko 200 mg/kg do 2000 mg/kg; nanošenjem na kožu pacova ili kunića iznosi preko 400 mg/kg do 2000 mg/kg; udisanjem kod pacova (LC-50) iznosi preko 2 mg/l vazduha do 20 mg/l vazduha u toku četiri sata.

Otrovi se razvrstavaju u grupe, osim po kriterijumima iz st. 2, 3. i 4. ovog člana, i po drugim kriterijumima za određivanje stepena opasnosti pojedinih otrova koji se odnose na kancerogenost, mutagenost, embriotoksičnost, teratogenost, alergenost, iritantnost i sl. i koji se utvrđuju propisom donesenim na osnovu ovog zakona.

Član 15

Zahtjev za razvrstavanje otrova u grupe podnosi saveznom organu uprave nadležnom za poslove zdravstva organizacija koja otrov proizvodi, uvozi ili stavlja u promet, ili strani proizvođač otrova, preko ovlaštenog zastupnika u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji.

Organizacija, odnosno strani proizvođač iz stava 1. ovog člana uz zahtjev za razvrstavanje otrova prilaže:

- 1) toksikološku ocjenu ovlaštene organizacije u skladu sa članom 3. ovog zakona;
- 2) dokaz o statusu otrova u zemlji proizvođača i drugim zemljama (odobrenje za primjenu, ograničenja, zabrane, maksimalno dozvoljene koncentracije u radnoj sredini i sl.).

Član 16

Rješenje o razvrstavanju otrova u grupe donosi funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva, nakon pribavljenog mišljenja komisije za otrove.

Komisija za otrove osniva se u saveznom organu uprave nadležnom za poslove zdravstva.

Članove komisije za otrove imenuje funkcioner iz stava 1. ovog člana iz reda istaknutih farmaceutskih, medicinskih, bioloških, biotehnoških, veterinarskih, hemijskih, poljoprivrednih i drugih stručnjaka, na prijedlog nadležnih saveznih organa uprave i nadležnih organa u republici, odnosno autonomnoj pokrajini.

Komisija za otrove donosi poslovnik o svom radu.

II POSEBNI USLOVI ZA STAVLJANJE OTROVA U PROMET

Član 17

Organizacije koje se bave prometom otrova moraju da ispunjavaju sljedeće uslove:

- 1) da imaju radnike VII/I stepena stručne spreme u oblasti hemije, tehnologije, farmacije, medicine, veterine, biologije, agronomije ili šumarstva, pod čijim se nadzorom otrovi smještaju, čuvaju i izdaju;
- 2) da imaju odgovarajuće prostorije za smještaj, čuvanje i izdavanje otrova, za koje je nalazom nadležnog organa u republici, odnosno autonomnoj pokrajini utvrđeno da u pogledu lokacije, načina izgradnje i kvaliteta zidova, osvjetljenosti, ventilacije, temperature i vlažnosti ispunjavaju tehničke i sanitarno-higijenske uslove;
- 3) da druga lica koja obavljaju poslove i zadatke prometa otrova imaju potrebna znanja o zaštiti od otrova s kojima rade.

Član 18

Organizacije iz člana 17. ovog zakona ne mogu stavljati otrove u promet dok od nadležnog organa u republici, odnosno autonomnoj pokrajini ne dobiju potvrdu da su ispunjeni uslovi propisani za promet otrova. Te organizacije pri upisu u registar kod nadležnog suda dužne su da podnesu dokaze o tome da su ispunjeni uslovi iz čl. 17. i 20. i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

Član 19

Ambalaža koja se upotrebljava za pakovanje otrova i posude u kojima se drže otrovi moraju biti takvi da prilikom prevoza, uskladištenja i rukovanja ne može doći do rasipanja, isticanja ili isparavanja otrova, do miješanja otrova sa drugim materijalima, ni do dodira otrova s podovima i zidovima prevoznih sredstava, skladišta i drugih prostorija u kojima su otrovi smješteni niti smiju da utiču na promjenu svojstva otrova.

Član 20

Organizacije koje se bave prometom otrova i organizacije koje koriste otrove moraju držati otrove u posebnim prostorijama, silosima, rezervoarima, cjevovodima ili drugim odgovarajućim posudama i postrojenjima u kojima se ne smiju nalaziti drugi proizvodi.

Pojedini otrovi mogu se držati u prostorijama koje služe za druge potrebe ako se drže u posebnim ormarima i odvojeno od drugih proizvoda, pod uslovima bliže propisanim na osnovu ovog zakona.

Određba stava 2. ovog člana ne odnosi se na prostorije u kojima se obavlja promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, ni na prostorije u kojima se obavlja promet stočne hrane.

Član 21

Prostorije i ormari u kojima se drže otrovi moraju biti zaključani i obilježeni natpisom "Otrov".

Ključeve od prostorija, odnosno ormara u kojima se drže otrovi čuva radnik koji se stara o smještaju, držanju i izdavanju otrova.

Član 22

Otrovi moraju da se skladište izvan zona za vodosnabdijevanje pijaćom vodom i vodotokova.

Otrovi koji djeluju u obliku gasa (fumiganti) skladište se, uz uslove iz stava 1. ovog člana, i van naseljenih mjesta.

Ogromi navedeni u st. 1. i 2. ovog člana mogu se skladištiti samo nakon prethodno pribavljenog odobrenja nadležnog organa u republici, odnosno autonomnoj pokrajini.

Član 23

Radnici koji dolaze u neposredan dodir s otrovima moraju, za vrijeme rada na smještaju, čuvanju, izdavanju i korištenju otrova, nositi odgovarajuću posebnu zaštitnu radnu odjeću, obuću i drugu zaštitnu opremu, zavisno od svojstva otrova.

Radna odjeća, obuća i druga zaštitna oprema iz stava 1. ovog člana ne smiju se upotrebljavati van radnih prostorija, odnosno van mjesta i objekata u kojima se radi s otrovima.

Član 24

Organizacije koje se bave prometom otrova i organizacije koje koriste otrove moraju imati na raspolaganju potrebnu količinu odgovarajućih sredstava za pružanje prve pomoći (protivotrovi - antidote, sredstva za ispiranje itd.).

Organizacije iz stava 1. ovog člana dužne su da propišu uputstvo o mjerama i sredstvima za sprečavanje trovanja, simptomima trovanja otrovima, načinu pružanja prve pomoći u slučaju trovanja, kao i mjerama za otklanjanje posljedica trovanja otrovima koje stavljaju u promet, odnosno koje koriste.

Uputstvo iz stava 2. ovog člana mora biti istaknuto na vidnom mjestu u prostoriji u kojoj se obavlja promet, odnosno korištenje pojedinih otrova.

Odredbe st. 1. do 3. ovog člana odnose se i na organizacije koje koriste otrove u laboratorijske i naučnoistraživačke svrhe i na radne ljude koji samostalno obavljaju djelatnost ličnim radom i sredstvima u svojini građana ako je za obavljanje njihove djelatnosti neophodno korištenje pojedinih otrova.

Član 25

Odredbe čl. 17. i 20. ovog zakona ne odnose se na organizacije koje se bave prometom sirćetne kiseline, hlorovodonične kiseline u koncentraciji nižoj od 20%, bakarsulfata ili proizvoda koji sadrže natrijum-hipohlorit sa niže od 8% aktivnog hlora.

III. STAVLJANJE OTROVA U PROMET

Član 26

Ako se supstance iz člana 14. ovog zakona, odnosno preparati izrađeni od tih supstanci, kad se u skladu s ovim zakonom smatraju otrovima, stavljaju u promet na domaćem tržištu, moraju imati na svakom pakovanju, odnosno uz svako pakovanje otrova deklaraciju koja sadrži sljedeće podatke:

- 1) zaštićeni, generički i hemijski naziv otrova;
- 2) CAS registrovani broj;
- 3) sadržaj svih aktivnih supstanci i drugih saetojaka koji se u skladu s ovim zakonom smatraju otrovima;
- 4) datum proizvodnje;
- 5) rok upotrebe;
- 6) naziv i adresu proizvođača;
- 7) način i uslove skladištenja i čuvanja;
- 8) znak opasnosti i oznake upozorenja i obavještenja.

Član 27

Osim podataka iz člana 26. ovog zakona, deklaracija otrova iz Grupe I mora sadržati natpis "Opasan otrovu", iz Grupe II - natpis "Otrov", a deklaracija otrova iz Grupe III - natpis "Oprez", ispisane velikim slovima i označene uobičajenim simbolima kojima se označava otrovnost i štetnost pojedinih otrova.

Ako su otrovi eksplozivni ili zapaljivi ili imaju oksidativno, nagrizajuće ili nadražujuće djelovanje, deklaracija mora, osim natpisa i simbola iz stava 1. ovog člana, sadržati i uobičajene simbole kojima se označava eksplozivnost, zapaljivost, oksidativno, nagrizajuće, odnosno nadražujuće djelovanje.

Član 28

Uz svako pakovanje otrova, uz deklaraciju mora biti priloženo uputstvo sa sljedećom sadržinom: organoleptičke osobine otrova, način upotrebe otrova, simptomi trovanja i sredstva za zaštitu od trovanja, način i sredstva za pružanje prve pomoći u slučaju trovanja, sredstva za zaštitu radnika koji rukuju otrovom (maske, zaštitna obuća i odjeća), način uklanjanja, odnosno uništavanja neupotrijebljenog otrova i ambalaže, mjere za slučaj nezgode u zatvorenom prostoru i pri prevozu, mjere za zaštitu životne sredine od štetnog djelovanja otrova i značenje oznaka upozorenja i obavještenja.

Uputstvo iz stava 1. ovog člana mora da bude odštampano na svim jezicima naroda Jugoslavije i na jezicima albanske i mađarske narodnosti.

Član 29

Odredbe čl. 26. i 27. ovog zakona odnose se i na otrove koji se stavljaju u promet za laboratorijske i naučnoistraživačke svrhe u industrijskoj proizvodnji.

Član 30

Zabranjeno je izdavanje otrova licima mlađim od 18 godina.

Član 31

Cijanovodonična kiselina i njene soli i drugi otrovi koji djeluju u obliku gasa mogu se izdavati samo organizacijama koje imaju stručna lica za rad sa tim otrovima i koje je za to posebno ovlastio nadležni organ određen republičkim, odnosno pokrajinskim propisom.

Ostali otrovi iz Grupe I mogu se izdavati samo organizacijama koje imaju odgovarajućeg stručnjaka za primjenjivanje otrova sa VII/I stepenom stručne spreme, što se dokazuje potvrdom koju izdaje nadležni organ određen republičkim, odnosno pokrajinskim propisom.

Član 32

Otrovi iz Grupe I mogu se izdavati radnim ljudima koji samostalno obavljaju djelatnost ličnim radom, odnosno ličnim radom i sredstvima u svojini građana, ako je za obavljanje njihove djelatnosti neophodno korištenje pojedinih otrova.

Licima navedenim u stavu 1. ovog člana otrovi se izdaju na osnovu odobrenja nadležnog organa u republici, odnosno autonomnoj pokrajini.

Član 33

Organizacije koje se bave prometom otrova iz Grupe I i Grupe II moraju voditi evidenciju o prometu tih otrova i o kupcima tih otrova.

Evidencija o prometu otrova iz stava 1. ovog člana mora da sadrži sljedeće podatke: naziv otrova, količinu nabavljenog otrova, naziv organizacije od koje je nabavljen otrov i datum nabavke.

Evidencija o kupcima otrova iz stava 1. ovog člana mora da sadrži sljedeće podatke: naziv organizacije, odnosno ime i prezime, adresu i broj lične karte lica kome se izdaje otrov, naziv i količinu izdatog otrova, svrhu za koju se otrov nabavlja i potpis lica koje je primilo otrov, a za kupce otrova iz Grupe I - broj ovlaštenja, potvrde ili odobrenja i naziv organa koji ih je izdao (čl. 31. i 32. ovog zakona).

Član 34

Ko upotrebljava otrove mora ostatke otrova i ambalažu koja je upotrijebljena za pakovanje otrova ukloniti, odnosno uništiti na način koji ne ugrožava život i zdravlje ljudi, odnosno životnu sredinu, a koji je naveden u uputstvu priloženom uz pakovanje otrova.

Član 35

Toksikološku ocjenu otrova, u skladu sa članom 3. ovog zakona, mogu davati organizacije udruženog rada koje obavljaju društvenu djelatnost koje ispunjavaju sljedeće uslove:

1) da imaju radnike sa VII/I stepenom stručne spreme u oblasti medicine, farmacije, biologije, biohemije, biotehnologije, hemije, veterine, poljoprivrede ili šumarstva i radnim iskustvom za obavljanje odgovarajućih ispitivanja otrova;

2) da imaju odgovarajuće prostorije, uređaje i opremu za hemijska, biološka, toksikološko-farmakodinamska i druga ispitivanja otrova.

Funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva, na prijedlog nadležnih organa u republikama i autonomnim pokrajinama i na osnovu mišljenja komisije iz člana, 16. ovog zakona određuje organizacije koje ispunjavaju uslove iz stava 1. ovog člana i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

Rješenje o određivanju organizacija koje ispunjavaju propisane uslove za davanje toksikološke ocjene otrova objavljuje se u "Službenom listu SFRJ".

Ovlaštenje za davanje toksikološke ocjene otrova u skladu sa članom 3. ovog zakona ne može se dati organizacijama koje otrove proizvode ili stavljaju u promet.

Član 36

Ispitivanje otrova radi davanja toksikološke ocjene obavlja se na prijedlog organizacije koja namjerava da otrov stavi u promet ili na prijedlog druge zainteresovane organizacije, odnosno stranog proizvođača iz člana 15. ovog zakona.

Organizacija iz člana 35. ovog zakona kojoj je dostavljen prijedlog za ispitivanje otrova osniva stručnu komisiju koja razmatra prijedlog, donosi plan ispitivanja otrova i određuje lice pod čijim će se nadzorom da obavlja ispitivanje.

Troškove ispitivanja i davanja toksikološke ocjene otrova snosi predlagač iz stava 1. ovog člana.

Član 37

Organizacija koja stavlja otrove u promet dužna je da o svim otrovima koje stavlja u promet obavijesti, u roku od osam dana od dana stavljanja otrova u promet, republički, odnosno pokrajinski organ nadležan za poslove zdravstva. Uz obavještenje o stavljanju otrova u promet prilažu se deklaracija i uputstvo za svaki otrov koji organizacija stavlja u promet.

Organizacija koja koristi otrove za industrijsku proizvodnju dužna je da o svim otrovima koje koristi obavijesti, u roku od osam dana od dana prijema otrova, nadležni organ u republici, odnosno autonomnoj pokrajini.

Član 38

Otrovi koji su namijenjeni za održavanje javne higijene, za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju mogu se stavljati u promet i koristiti za te svrhe ako je, uz toksikološku ocjenu u skladu sa članom 3. ovog zakona, data i ocjena njihove efikasnosti za navedene svrhe, a na osnovu hemijskog, fizičkog i biološkog ispitivanja.

Funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva rješenjem određuje otrove koji se mogu stavljati u promet i koristiti u svrhe navedene u stavu 1. ovog člana.

Rješenje se objavljuje u "Službenom listu SFRJ"

Ocjenu o efikasnosti otrova za namjene iz stava 1. ovog člana može davati organizacija koja ispunjava sljedeće uslove:

- 1) da ima radnike VII/I stepena stručne spreme u oblasti medicine, farmacije, veterine ili poljoprivrede i s radnim iskustvom za obavljanje odgovarajućih ispitivanja efikasnosti otrova;
- 2) da ima odgovarajuće prostorije, uređaje i opremu za ispitivanje efikasnosti otrova.

Troškove ispitivanja i davanja ocjene o efikasnosti otrova snosi predlagač.

Funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva, na prijedlog nadležnih organa u republikama i autonomnim pokrajinama i na osnovu mišljenja komisije iz člana 16. ovog zakona, rješenjem određuje koje organizacije ispunjavaju uslove iz stava 4. ovog člana i propisa donesenih na osnovu ovog zakona za davanje ocjene o efikasnosti pojedinih otrova.

Ovlaštenje za davanje ocjene o efikasnosti otrova za namjene iz stava 1. ovog člana ne može se dati organizacijama koje otrove proizvode ili stavljaju u promet.

Član 39

Otrov se može uvoziti ako je uvoznik od saveznog organa uprave nadležnog za poslove zdravstva pribavio odobrenje da je promet otrova koji uvozi dozvoljen na teritoriji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Uvoznik je dužan da o prispjeću pošiljke otrova koji uvozi pravovremeno obavijesti saveznog sanitarnog inspektora.

Organi carinske službe ne mogu izvršiti carinjenje otrova bez odobrenja organa iz stava 1. ovog člana.

Na otrove koji se uvoze u slobodne i carinske zone ili u konsignaciona skladišta u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji primjenjuju se odredbe st. 1. do 3. ovog člana.

IV. NADZOR I OVLAŠTENJA

Član 40

Neposredni inspeksijski nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona koji se odnose na otrove koji se uvoze, obavlja na granici savezni organ uprave nadležan za poslove zdravstva preko saveznih sanitarnih inspektora.

Savezni organ uprave nadležan za poslove zdravstva obavlja neposredan inspeksijski nadzor i nad organizacijama koje daju toksikološku ocjenu otrova i ocjenu o efikasnosti otrova.

U obavljanju neposrednog inspeksijskog nadzora organ iz st. 1. i 2. ovog člana ima pravo i dužnost da preduzima sljedeće mjere:

- 1) da zabrani uvoz otrova čiji promet nije dozvoljen na teritoriji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i da naredi da se otrov vrati pošiljaocu;
- 2) da zabrani uvoz otrova čija ambalaža, pakovanje i obilježavanje nisu u skladu s odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona i da naredi da se otrov vrati pošiljaocu dok se ne otklone utvrđeni nedostaci;
- 3) da organizaciji koja ne ispunjava propisane uslove zabrani davanje toksikološke ocjene otrova ili davanje ocjene o efikasnosti otrova dok te uslove ne ispuni.

Ako savezni sanitarni inspektor prilikom obavljanja nadzora utvrdi da ovaj zakon ili propis donesen na osnovu zakona nije primijenjen, ili je pogrešno primijenjen, donijeće rješenje u upravnom postupku o preduzimanju mjera na koje je ovlašten na osnovu stava 3. ovog člana.

Rješenje iz stava 4. ovog člana je konačno u upravnom postupku.

Član 41

Organizacije čije poslovanje podliježe nadzoru dužne su da saveznom sanitarnom inspektorom omoguće obavljanje nadzora, uvid u dokumentaciju i nesmetan rad i da mu dostave podatke i materijale potrebne za obavljanje inspeksijskih poslova.

Član 42

Pri obavljanju inspeksijskih poslova savezni sanitarni inspektor mora imati posebnu legitimaciju kojom se potvrđuje njegovo svojstvo službenog lica.

Funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva propisuje obrazac legitimacije i izdaje legitimaciju iz stava 1. ovog člana.

Član 43

Neposredan inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, osim nadzora iz člana 40. ovog zakona, obavljaju nadležni organi u republikama, odnosno autonomnim pokrajinama.

U obavljanju nadzora organ iz stava 1. ovog člana ima pravo i dužnost da preduzima sljedeće mjere:

- 1) da organizaciji koja ne ispunjava uslove zabrani promet i krištenje otrova - dok te uslove ne ispuni;
- 2) da zabrani promet otrova koji nisu razvrstani u Grupu I, Grupu II i Grupu III čiji je promet zabranjen u zemlji;
- 3) da naredi povlačenje iz prometa i uništavanje otrova za koje se utvrdi da imaju štetne posljedice za zdravlje ljudi ili da štetno djeluju na životnu sredinu i o tome obavijesti savezni organ uprave nadležan za poslove zdravstva;
- 4) da zabrani promet otrova čija ambalaža, pakovanje i obilježavanje nisu u skladu s odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona dok se ne otklone utvrđeni nedostaci;
- 5) da naredi otklanjanje drugih nedostataka u vezi sa prometom i korištenjem otrova ako takvi nedostaci mogu ugroziti život i zdravlje ljudi ili životnu sredinu.

Član 44

Ako organi iz čl. 40. i 43. ovog zakona utvrde da je povredom propisa učinjen prekršaj, privredni prestup ili krivično djelo, dužan je da bez odlaganja podnese zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno prijavu za pokretanje postupka za privredni prestup, odnosno krivično djelo.

V. PRAVA I DUŽNOSTI SAVEZNOG ORGANA UPRAVE U POGLEDU IZVRŠAVANJA OVOG ZAKONA KAD NADZOR VRŠE ORGANI U REPUBLIKAMA I AUTONOMNIM POKRAJINAMA

Član 45

U ostvarivanju odgovornosti saveznih organa za izvršavanje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, kada neposredni nadzor nad primjenjivanjem tih propisa obavljaju organi u republikama i autonomnim pokrajinama, savezni organ uprave nadležan za poslove zdravstva ima pravo i obavezu da nadležnim organima u republici, odnosno autonomnoj pokrajini daje obavezne instrukcije, ako je to u interesu cijele zemlje neophodno za jedinstveno primjenjivanje tih propisa.

Ako nadležni organi u republici, odnosno autonomnoj pokrajini ne izvršavaju ovaj zakon i propise donesene na osnovu ovog zakona, savezni organ uprave nadležan za poslove zdravstva upozoriće na to republički, odnosno pokrajinski organ uprave nadležan za poslove zdravstva i zatražiće da preduzme mjere kojima se obezbjeđuje izvršavanje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, određujući rok u kome treba preduzeti te mjere.

Savezni organ uprave nadležan za poslove zdravstva obavijestiće o preduzetim mjerama iz stava 1. ovog člana, istog dana, Savezno izvršno vijeće, koje je dužno, najkasnije u roku od tri dana, da obavijesti o tome izvršno vijeće skupštine republike, odnosno izvršno vijeće skupštine autonomne pokrajine.

Ako se, i pored upozorenja iz stava 1. ovog člana i preduzetih mjera, odnosno proteka određenog roka za preduzimanje tih mjera, ne obezbijedi izvršavanje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, Savezno izvršno vijeće će obezbijediti njihovo izvršavanje preko saveznog organa uprave nadležnog za poslove zdravstva.

Istovremeno sa preduzimanjem mjera za obezbjeđivanje izvršavanja ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, Savezno izvršno vijeće će o tome obavijestiti Skupštinu SFRJ, a može predložiti da ona o preduzetim mjerama obavijesti skupštinu republike, odnosno skupštinu autonomne pokrajine i da pokrene pitanje odgovornosti republičkog, odnosno pokrajinskog organa uprave nadležnog za poslove zdravstva, odnosno funkcionera koji njima rukovodi.

Član 46

Ako nadležni organ uprave u republici, odnosno autonomnoj pokrajini ne obavlja neposredan inspekcijski nadzor u skladu sa svojim pravima i dužnostima, savezni organ uprave nadležan za poslove zdravstva ima pravo i dužnost da preduzima mjere inspekcijskog nadzora i da pokrene, odnosno da zahtijeva pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti za neizvršavanje poslova za koje je ovlašten.

Član 47

Nadležni organi u republici, odnosno autonomnoj pokrajini dužni su da saveznom organu uprave nadležnom za poslove zdravstva dostavljaju redovne izvještaje o izvršavanju ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

Propis o dostavljanju izvještaja iz stava 1. ovog člana donosi funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva.

VI. OVLAŠTENJA ZA DONOŠENJE PROPISA ZA IZVRŠAVANJE OVOG ZAKONA

Član 48

Funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva propisuje:

- 1) kriterijume za razvrstavanje otrova u grupe i metode za određivanje stepena otrovnosti pojedinih otrova (član 14);
- 2) tehničke i sanitarno-higijenske uslove koje moraju ispunjavati organizacije koje se bave prometom otrova (čl. 17. i 20);
- 3) označavanje otrova koji se stavljaju u promet na domaćem tržištu (član 27);
- 4) načini uništavanja ostataka otrova i ambalaže koja je korištena za pakovanje otrova, kao i način povlačenja otrova iz prometa (član 34);
- 5) bliže uslove u pogledu stručnih kadrova, prostorija, uređaja i opreme koje moraju ispunjavati organizacije za davanje toksikološke ocjene otrova i za davanje ocjene o efikasnosti otrova (čl. 35. i 38);
- 6) listu otrova razvrstanih u grupe prema članu 16. ovog zakona.

Rješenje o utvrđivanju liste otrova objavljuje se u "Službenom listu SFRJ".

Propis iz stava 1. tačke 3. ovog člana donosi funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva, u sporazumu sa funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za unutrašnje poslove i funkcionerom koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za Poslove standardizacije.

VII. KAZNENE ODREDBE

Član 49

Ko neovlašteno proizvodi otrove radi stavljanja u promet, prerađuje, prodaje ili na drugi način stavlja otrove u promet, kazniće se za krivično djelo zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Otrovi, kao i sredstva za njihovo spravljanje, oduzeće se.

Član 50

Novčanom kaznom od 200.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup preduzeće ili drugo pravno lice:

- 1) ako stavi u promet ili koristi otrov za koji je toksikološkom ocjenom ovlaštene organizacije utvrđeno da je štetan za zdravlje ljudi ili da štetno djeluje na životnu sredinu (član 3. stav 1);
- 2) ako stavi u promet ili koristi otrov prije nego što se on razvrsta prema stepenu otrovnosti (član 3. stav 2);
- 3) ako stavi u promet ili koristi otrov čiji su promet i korištenje zabranjeni prema odredbama ovog zakona (čl. 4. i 5);
- 4) ako stavi u promet ili koristi otrov koji je namijenjen za održavanje javne higijene, za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju čija efikasnost za te svrhe nije utvrđena na propisani način (član 38).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara i odgovorno lice u preduzeću ili u drugom pravnom licu.

Član 51

Novčanom kaznom od 25.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzeće ili drugo pravno lice:

- 1) ako stavi u promet otrov koji nije u originalnom pakovanju proizvođača otrova ili ako ambalaža koju upotrijebi za pakovanje otrova ili posude u kojima se drži otrov ne ispunjavaju propisane uslove (čl. 8. i 19);
- 2) ako reklamira otrov na način koji bi potrošače mogao dovesti u zabludu u pogledu sastava, namjene ili djelovanja otrova ili ako označi da otrov nije štetan za zdravlje ljudi, odnosno za životnu sredinu (član 10);
- 3) ako ne ispunjava posebne uslove za bavljenje prometom otrova ili ako stavi otrov u promet prije nego što od nadležnog organa u republici, odnosno autonomnoj pokrajini dobije potvrdu da su ispunjeni uslovi propisani za promet otrova (čl. 17. i 18);
- 4) ako ne drži otrove u posebnim prostorijama, silosima, rezervoarima, cjevovodima, ili drugim odgovarajućim posudama i postrojenjima ili ako se u tim prostorijama, odnosno postrojenjima nalaze drugi proizvodi (član 20. stav 1);
- 5) ako prostorije, odnosno ormari u kojim se drže otrov nisu zaključani ili obilježeni natpisom "Otrov" ili ako ključeve od prostorija, odnosno ormara u kojima se drže otrovi ne čuva radnik koji se stara o smještaju, držanju i izdavanju otrova (član 21);
- 6) ako uskladišti otrov bez prethodnog odobrenja nadležnog organa u republici, odnosno autonomnoj pokrajini (član 22);
- 7) ako radnicima koji dolaze u neposredan dodir s otrovima ne obezbijedi da za vrijeme rada na smještaju, čuvanju, izdavanju ili korištenju otrova nose posebnu zaštitnu odjeću, obuću ili drugu opremu (član 23. stav 1);
- 8) ako nema na raspolaganju potrebnu količinu sredstava za pružanje prve pomoći ili nema uputstvo o mjerama za sprečavanje trovanja ili za otklanjanje posljedica trovanja otrovima koje stavlja u promet, odnosno otrovima

koje koristi ili ako uputstvo nije istaknuto na vidnom mjestu u prostorijama u kojima se obavlja promet, odnosno koriste pojedini otrovi (član 24);

9) ako ostatke otrova koje upotrebljava ili ambalažu koja je upotrijebljena za pakovanje otrova ne ukloni, odnosno ne uništi na način kojim se ne ugrožavaju životi i zdravlje ljudi i životna sredina (član 34).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 5.000 do 25.000 dinara i odgovorno lice u preduzeću ili u drugom pravnom licu.

Član 52

Novčanom kaznom od 12.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzeće ili drugo pravno lice:

1) ako izda otrov licu mlađem od 18 godina života (član 30);

2) ako cijanovodoničnu kiselinu i njene soli ili druge otrove koji djeluju u obliku gasa (fumigante) izda organizaciji koja nema posebno ovlaštenje za rad s tim otrovima ili ako druge otrove iz Grupe I izda organizaciji koja nema potvrdu izdatu od nadležnog organa da ima odgovarajućeg stručnjaka za primjenjivanje otrova (član 31);

3) ako otrove iz Grupe I izda bez odobrenja nadležnog organa u republici, odnosno autonomnoj pokrajini radnom čovjeku koji samostalno obavlja djelatnost ličnim radom, odnosno ličnim radom i sredstvima u svojini građana za čije obavljanje je neophodno korištenje tih otrova (član 32);

4) ako stavi u promet otrov bez deklaracije ili sa nepotpunom ili netačnom deklaracijom ili ako stavi u promet otrov bez uputstva ili sa nepotpunim uputstvom (čl. 26. do 28);

5) ako ne vodi propisanu evidenciju ili ako vodi nepotpunu ili netačnu evidenciju o prometu otrova i evidenciju o kupcima otrova (član 33);

6) ako ne obavijesti, u propisanom roku, nadležne organe u republici, odnosno autonomnoj pokrajini o otrovima koje stavlja u promet ili o otrovima koje koristi za industrijsku proizvodnju ili ako saveznog sanitarnog inspektora ne obavijesti o prispijeću pošiljke otrova (član 37. i član 39. stav 2);

7) ako organima iz čl. 40. i 43. ne omogući obavljanje inspekcijskog nadzora i nesmetan rad.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 5.000 do 25.000 dinara i odgovorno lice u preduzeću ili u drugom pravnom licu.

Član 53

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj radni čovjek koji samostalno obavlja djelatnost ličnim radom, odnosno ličnim radom i sredstvima u svojini građana koji upotrebljava otrove ako nema na raspolaganju potrebnu količinu sredstava za prvu pomoć ili ako ostatke otrova i ambalažu koja je upotrijebljena za pakovanje otrova ne ukloni, odnosno ne uništi na način koji ne ugrožava život i zdravlje ljudi i životnu sredinu (čl. 24. i 34).

Član 54

Novčanom kaznom od 500 dinara kazniće se za prekršaj lice koje upotrebljava radnu odjeću, obuću ili drugu zaštitnu opremu van radnih prostorija, odnosno van mjesta ili objekata u kojima se radi s otrovima (član 23. stav 2).

Novčanu kaznu za prekršaj iz stava 1. ovog člana naplaćuje, na licu mjesta, ovlašteni radnik u organu nadležnom za obavljanje nadzora nad prometom otrova od lica koje zatekne u prekršaju prilikom obavljanja inspekcijskog pregleda.

Član 55

Otrovi koji su predmet privrednih prestupa iz člana 50. tač. 1. i 3. i prekršaja iz člana 51. tač. 1. i 9. i člana 52. tačka 4. ovog zakona oduzeće se bez nadoknade i uništiti.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 56

Funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove zdravstva donijeće propise iz člana 48. u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana ostaju na snazi propisi doneseni na osnovu ovlaštenja iz Zakona o prometu otrova ("Službeni list SFRJ", br. 43/82 i 64/85), ako nisu u suprotnosti s ovim zakonom.

Član 57

Organizacije su dužne da svoje poslovanje usklade s odredbama čl. 14, 20, 27, 35. i 38. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 58

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o prometu otrova ("Službeni list SFRJ", br. 43/82 i 64/85).

Član 59

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ".

Samostalni član Uredbe sa zakonskom snagom o izmjenama Zakona o prometu otrova

("Sl. list RBiH", 8/1993)

Član 6

Ova uredba stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu RBiH".